

האשה החשיבה הצנועה והצדיקה
מרת כערל ע"ה
 אשת המנוח מרה משה שמואל דייטש-
 זצ"ה בשם טוב ביום כח אדר ב' שנת תש"פ
 פארת ראשינו מחמדת לבבינו
 עזבה אותנו לאנחות
 רבות בנות עשו חיל ואה עלית על כולנה
 לכבוד השם הגדול יתברך ויתעלה
 בנים ובנות גדלה לשם ולתהלה
 תנו לה מפרי ידיה
 כשערים יהללוה מעשיה
 לבה הטהור היתה לעזר לעמי
 וידיה שלמה לאביו
 מזרע ישר תהיה לו
 ארון העולמים ראה בשגור לבנו
 ושב יאמה בר ופני ע"ה
 תנצבה

Az [anyai] nagyapám, Deutsch Sámuel dunapentelei [Dunapentele - nagyközség Fejér vm.-ben (ma: Dunaújváros); az 1910-es népszámlálás idején 3900 főnyi lakossal. - A szerk.] származású volt, a nagyanyám,
Schwartz Perl pedig Soltvadkerten született

[Soltvadkert Pest-Pilis-Solt-Kiskun vm.-ben lévő nagyközség, 1910-ben 7800 főnyi lakossal. A községben működött jesiva. - A szerk.].

Hat gyerekük volt, az egyik az én anyukám. A nagyszüleim szigorúan vallásos, jómódú emberek voltak, egy Kreislereiuk

[német: 'szatócsbolt'] volt Soltvadkerten, amiben mindent lehetett kapni, vasárutól a fűszerig. Külön volt nekik borkereskedésük, szóval jómódú emberek voltak. Nálunk mindenki magyarul beszélt. Tudtak ők németül is meg jiddisül is, de magyar volt a beszéd. A családban egymás között is, és általában is.

Amikor megöregedett a nagyapám, az egész üzletet átadta a három fiának. A negyedik az sokkal fiatalabb volt, és az aztán, mikor megnősült, csinált magának egy textilkereskedést, az is egészen jól ment. És az én anyukám pedig kapta a textilrészt, a rőfösüzletet.

Az anyai nagyszülők, a Deutsch család és a Schwartz család az egy nagyon nagy család volt. Ottan össze volt házasodva az egész falu, mindenki Schwartz volt. Összeboronálták őket, gondolom, mert akkor még csak úgy mentek a házasságok a vallásosaknál [lásd: házasságközvetítő, sádhen].

Meg a szomszéd faluban, Kiskőrösön, ott is rengeteg Schwartz volt. Azok össze voltak házasodva, és nagyon nagy família volt. Az én nagypapám (a dunapentelei) egy olyan családból származik, amelyiknek egy része keresztény volt, egy része meg áttért a zsidó vallásra, és az én nagyapám az már egy egészen vallásos zsidó lett.

De volt neki nagy-nagybácsija, az katolikus püspök volt ott [Duna]Pentelén [Dunapentele nem volt püspöki székhely. - A szerk.], még ma is ott a sírja biztos. Érdekes családfája volt neki, de hát ezzel ő soha nem dicsekedett.

És volt neki két testvére, szóval hárman voltak csak testvérek. Volt egy lánytestvére, az is ott élt Soltvadkerten, és volt egy bátyja Dunapentelén, de vele nem tartotta a rokonságot, mert az vallástalan volt, ő meg nagyon vallásos.

A nagyszüleimnek nem volt semmi kapcsolatuk a nem zsidó rokonokkal, sőt, le volt tagadva. Nem is beszéltek róla.